

De Halsbandparkiet (*Psittacula krameri*)

Nico Slotboom

Inleiding

Elke dag als ik 's ochtends uit mijn raam kijk, zie ik twee Halsbandparkieten in de top van een Iep. Ongeduldig wachten ze op hun hapje dat steevast op de voertafel van een van de bovenburen wordt geserveerd. Langzamerhand een gewoon gezicht in Schalkwijk. Weer een exoot waaraan je gewend raakt. Of die ontwikkeling positief te beoordelen is? Tijdens een excursie met cursisten in Elswout, werden de zangvogels waarvoor we kwamen bijna verdrongen door exoten die luidkeels aandacht vroegen en kregen. Het betrof hier ara's, Mandarijneenden, Nijlganzen en een Halsbandparkiet.

Ze zijn zomaar ineens verschenen lijkt het. Vandaar nu een eerste verkenning van wat er over het voorkomen van de Halsbandparkiet in onze regio bekend is.

Korte beschrijving van de soort

De Halsbandparkiet is een knalgroene parkiet met een zwarte keel, een rose-rode nekband en een rode snavel. Oorspronkelijk komt deze soort voor in West- en Centraal Afrika en op het indische subcontinent. Er zijn vier ondersoorten beschreven, in beide werelddelen twee. De ondersoorten verschillen van elkaar in grootte en kleur van de snavel. De twee afrikaanse ondersoorten hebben een rode bovensnavel met zwarte punt en een zwarte ondersnavel. De grootste indische ondersoort (*P. k. borealis*) heeft een rode boven- en ondersnavel terwijl de kleinste indische ondersoort (*P. k. manillensis*) een rode bovensnavel en een zwarte ondersnavel heeft.

De Halsbandparkiet komt in India voor in open bos, parken, tuinen en landbouwgebieden. Hij zoekt zijn voedsel, bestaande uit vruchten en zaden, meest in de bomen maar soms ook op de grond. Het nest kan zich bevinden in een holle boom of in scheuren of holten in gebouwen.

Verspreiding algemeen

De Halsbandparkiet komt in veel andere delen van de wereld voor en is daar vaak ontsnapt of soms zelfs bewust geïntroduceerd. In Groot-Brittannië bijvoorbeeld wordt de soort reeds

in 1930 gemeld als broedvogel van het Epping Forest bij London. In 1986 werd de totale Britse populatie geschat op circa 1000 exemplaren. De meeste daarvan komen voor in zuidoost Engeland. Er worden door kooivogelhouders nog steeds Halsbandparkieten geïmporteerd. Met name de Indische ondersoort (*P. k. borealis*) is in deze kringen populair omdat bij het fokken regelmatig kleurvariëteiten optreden.

Bijgaande foto uit Schalkwijk onthult dat er zich onder de Halsbandparkieten in Haarlem ook één of meer Alexandrine Parkieten (de vogel rechts op de foto) bevinden. Deze soort is flink groter dan de Halsbandparkiet en is verder te herkennen aan de rode schouderveren, zware rode snavel en brede rose nekband.
Foto: G. Hagenbeek.

Verspreiding in Nederland

Rond 1970 wordt de eerste Halsbandparkiet gemeld in de randstad. Aan het eind van de jaren zeventig worden er ook broedgevallen geconstateerd. Zo zouden er sinds 1977 twee paar broeden in Aerdenhout en enkele paren in Rotterdam en in het Vondelpark in Amsterdam. Verder worden de volgende eerste broedgevallen genoemd: in 1978 in 'Park Rust en Vreugd' in Voorburg, in hetzelfde jaar in 'De Voordes' in Rijswijk en in 1979/80 in 'Ockenburg' in Den Haag.

In Noord-Holland wordt de soort waargenomen in de gehele provincie van Texel tot 't Gooi. Het aantal broedparen wordt op minstens tien geschat. De soort wordt met name aangetroffen in parken met veel holle bomen in Amsterdam en Haarlem.

Verspreiding in Zuid-Kennemerland

Op basis van de gegevens uit de waarnemingenrubriek van de Fitis is het volgende beeld ontstaan.

- 1987 t/m 1991 per jaar een tot maximaal drie exemplaren, verspreid over de hele regio (vliegend). Met name in Schalkwijk foeragerend waargenomen. Het totaal aantal meldingen is 11.
- 1992 waarnemingen van een tot maximaal 32 exemplaren, verspreid over de hele regio (vliegend). Foeragerend in Schalkwijk in groepjes van drie tot maximaal 32. Het totaal aantal waarnemingen bedraagt 15.
- 1993 het totaal aantal waarnemingen voor dit jaar bedraagt 14; van een tot maximaal 38 exemplaren. De soort wordt nu vliegend en foeragerend in de hele regio waargenomen maar de meeste waarnemingen komen toch weer uit Schalkwijk. Regelmatig wordt gemeld dat de soort gedurende een aaneengesloten periode (bijvoorbeeld een week) is waargenomen.
- 1994 in de winter van dit jaar was er een slaapplek van maximaal 26 exemplaren aan de Boerhaavelaan in Schalkwijk.

Voorlopige conclusie

Uit de verzamelde gegevens blijkt dat het aantal exemplaren sinds 1992 sterk is toegenomen, dat de soort mogelijk broedt in de omgeving van Haarlemmerhout/Mariastichting en dat er wellicht een aantal exemplaren zijn ontsnapt/bevrijd uit de volière van Groenendaal.

Een probleem bij het verzamelen van de waarnemingen lijkt mij het feit dat de waarnemingen van exoten zoals de Halsbandparkiet niet consequent worden ingestuurd. Ik wil daarom iedereen vragen om dergelijke waarnemingen door te geven. Een exoot kan immers in de nabije toekomst een vast bestanddeel van onze avifauna worden. Dan is het interessant om te weten hoe 't zo gekomen is.